

RAMAZAN

iyi ki doğdun ya Muhammed Mustafa

Hız. Peygamber ve teravih

Hüseyin ATAY (İlahiyatçı Prof.)

Ramazân ayında oruç tutmanın yanında gece de teravih namazı kılınır. Bu teravih kelimesi, Tervihe'nin çoğuludur. Tervihe; rahatlatma, rahatlık duyma, rahat etme, rahat ve geniş nefes alma anlamında, ruh ve rahat kelimelerinden türemiştir. Teravih namazında her dört rekattan sonra istirahat yapma ve dinlenmenin bulunması kastedildiğinden, teravih namazı yani dinlene dinlene, istirahat ede ede kılınan namaz demektir. Bugün memleketimizde ve bildiğim kadarıyla İslâm memleketlerinde bu mânâya riayet edilmemektedir.

Teravih namazını kılmak bir yük haline sokulmuş, herkes bu yükün altından ne kadar çabuk çıkacağını düşünerek, süratli kıldırın imamı aramakta ve bazı imamları bir yarış içerisine sokmaktadır. Bunun sebebini psikolojik ve sosyolojik açıdan araştırmak gerektiği gibi, dini açıdan da incelemek lazımdır. Hele yazın uzun günlerinde, yatsı daha da geç kılındığı için, insanların gün boyunca açlıktan susuzluktan ve işten yorgun dönmeleriyle iftar yemeğinin verdiği gevşeklik de hesaba katılırsa otuz üç rekât namaz ağır gelmektedir.

Aslında Hız. Peygamber'in teravih namazını nasıl ve kaç rekât kıldığını araştırdığımız zaman, Kur'an-ı Kerim'den sonra en kutsal ve en kıymetli Hadis kitabı sayılan Buhari i Şerifi incelememiz gerekir. Orada şu görüşlere yer verilir:

"Hız. Aise diyor ki: Hız. Peygamber bir Ramazan gecesi mescide gitti, namaz kıldı. Camidekiler de O'na uyarak kıldılar. Gündüz bu haber yayıldı. İkinci gece daha çok kimse geldi. Üçüncü gece daha da çoğaldı cemaat. Dördüncü gece mescid gelenleri almadı. Hız. Peygamber bu sefer teravih namazına çıkmadı. Sabah namazında mescide gitti. Sabah namazından sonra şehadet getirdi. Ve insanlara dönerek "Sizin durumunuzu biliyorum. Size farz olmasından ve sonra bu farzı yerine getiremenizden korktum. Onun için çıkıp kıldırmadım" buyurdu. Hız. Peygamber vefat edene kadar böyle devam etti." (1)

Burada farz olması tabirini, "Siz farz terakki edersiniz" tarzında anlamak doğru olur. Yoksa bir şeyin Müslümanlara farz olması Hız. Peygamber'in o işi yapıp yapmamasına bağlı olmayıp, Yüce Allah'ın iradesine aittir. Farzlar, Hız. Peygamber'in daha önce yaptığı işler olduğundan dolayı farz kılınmamıştır. Bunun için teravih yalnız da kılınabilir.

Hız. Aise'den, Buhari'nin naklettiği teravih namazının sekiz rekât olduğu halkımız tarafından hiç duyulmamış gibidir. "Hız. Aise şöyle diyor: "Hız. Peygamber Ramazan'da ve Ramazan'ın dışında on bir

rekattan fazla namaz kılmazdı. Gayet itinalı dört rekât ve sonra tekrar gayet itinalı dört rekât ve sonra üç rekât kıldırıldı". (2) Buna göre, Hız. Peygamber sekiz rekât teravih, üç rekât da vitir namazı kıldırıldı. O zaman insanlar bu kadar meşgul ve hayat işlerinde yorgun olmadıkları halde sekiz rekât teravihi Hız. Peygamber'in onlara örnek olsun diye kılmaması, bu gün için de O'na uyarak aynı şekilde kılmaları doğru olmaz mı? Hanefilerin büyük fakihî sayılan Kemal ibn Hümam, teravih namazı hakkındaki kısa incelemesinde şunu söylemektedir: Hız. Ömer bir gece mescide gitmiş, herkesin aynı namazı, yani teravihi ayrı ayrı kıldığını görmüş ve herkesi Ubey b. Ka'b'ın imamlığı altında toplamış ve ondan sonra hep cemaatle kılmaya başlamıştır. Hız. Peygamber, Müslümanlara ağır gelmesin diye cemaatla kıldırılmayı bırakmıştı. Bir bakıma Ramazan'da on bir rekât kılmak Hız. Peygamber'in sünnetidir. Vitir hariç yirmi rekât kılmak, Hilefâ-yı raşidin'in sünnetidir. Bundan dolayı sekiz rekâta Hız. Peygamber'in sünneti, yirmi rekâta da Hilefâ-yı raşidin'in yaptığı müstehap sünnet ve adet denir." (3).

Meseleyi uzatmadan denebilir ki, tavuğun tane toplaması gibi yirmi rekât kılacağına, gönül huzuru içerisinde, sekiz rekât kılmak, İslâm'ın ruhuna daha uygun ve ayrıca da Hız. Peygamber'in sünnetine uymak olur. Bazı İslâm memleketlerinde tipatip imamın arkasında sekiz rekât teravih kıldıkdan sonra camiden çıkanların bulunduğu görülmektedir. Hız. Peygamber'in bu kolay sünnetinin tatbik edilmesi halinde teravih namazı kılanların artmasından şüphe edilmemelidir. İbadetlerin kolaylaştırılıp sıkıntısız, usanmadan yapılması Hız. Peygamber'in ve İslâm'ın en esaslı kaidesidir. İnsan neşeyle de ihtiyaç duyduğu kadar nafîle namaz kılabilir. Ama Ramazan'ın getirdiği bir sürü külfeti sıkıntısız ve rahatça ifa edebilmek için Müslüman, evinde veya camide sekiz rekât teravih kıldırıldığı zaman Hız. Peygamber'in sünnetine uymuş olur. Ramazan gecelerini de ihya etmiş olur.

(1) Buhari i Şerif, II/252. Sahih-i Buhâri Tercemesi, IV/72, Diyanet Neşri.

(2) Buhari, II/253

(3) Kemal b. Hümam, Fethu'l-Kadir, I/333, 334. Tafsilat için bk. Buhari; 4/74

Dört R